

viseli a jellegzetes szlovenszkói szegénységet. Már jellemzőbb az az adat, mely az egész lakosság fogyasztási arányszámait hasonlítja össze. Amikor Csehországban 1930-ban a húsfogyasztás arányszáma 32.50 s a cukoré 32.01, addig Szlovenszkon ugyanez az arányszám húsnál 16.24, a cukornál 18.96. Az 1932. év adalékaiban pedig Csehországban a hús arányszáma 32.41, a cukoré 29.36, Szlovenszkon viszont a húsé 15.38, a cukoré 15.76.

Ennek a fogyasztásnak felel meg a szlovenszkói és kárpátaljai közegészség. A tuberkulózis és a gyermekhalandóság arányait pl. az egyes csehszlovák országrészekben a következő táblázat illusztrálja (1933-as állapot):

	10.000 lakos közül elhalt TBC-ben	A gyermekhalandóság százaléka
Csehország	11.6	11.4
Morvaország	11.6	10.1
Szlovenszko	14.4	14.2
Kárpátalja	21.0	16.6

1934-ben a csehországi gyermekhalandóság 11.2 %-ra csökkent, a szlovenszkói és kárpátaljai viszont 15.4, illetve 17.2%-ra emelkedett. A teljes képhez még hozzátartozik, hogy Szlovenszko 1.1339.552 dolgozó lakosa közül 110 ezer munkanélküli, 190 ezer viszont átlag csak 6 ek. napibérért dolgozik, — de nem biztos, hogy az egész esztendőben. E két utóbbi kategória 300 ezer családtaggal együtt 900 ezer ember. Ezek azok, akik csak a legszükségesebb fogyasztási cikkeket tudják beszerezni, vagy még a legszükségesebbet sem.

TUDOR ARGHEZI: PENÉSZVIRÁGOK

Fordította: SALAMON ERNŐ

ION ION

*Halotti cellán kiterítették
se siratója, se holti ruhája,
három, éjszakán patkányok ették,
jóízét mégsem veszi a szája.*

*Amikor hátra emelik testit
mintha csak vinnének vizes agyagot,
megáll a földön, ha földre eresztik,
de tört rész a kar és izmahagyott.*

*Nyitott szemében faluja fénye
világlik, megül, elmerevül,
csikókra gondol, mezők színére,
erdők fűvére, lányra derül.*

*Messzi a tüzhelye, édesanyja
panasza, gyásza nem ri a fűleknek,
paraszti testén, látszik nyoma,*

HALOTT RABOK

A boltives, csengettyús kapu alatt
viszik a holtakat.
Fekete órák ütnek,
tíz rab a halálba együtt megy.
Két halottnak jut egy deszka,
se pap, se sirás, se keresztfa,
fagyon, holdvilágon
tíz rab megy a tájon.

Az irodában tíz nevet törölnek
s az ut elején, mely végtelenben tör meg,
összekulcsolnak husz kezét

I

Éhesek ők, de nem kívánnak enni,
fagyottak, de felejtették a dért,
kék rut sebét jő irral látja kenni
a szenvedő mihelyt az égbe ért.

A kapus megnézi hallgatagon
ver-e még a tíz szíve, vére,
tán halott az ember ott a bakon
s halott a kordé gebéje.

Jól járjatok! A közös sir takarjon,
a kemény göröngy több irgalmat valljon,

S ügyeljeteK,
mindahányan nagyon ügyeljeteK,
mert ma vagy holnap, hajnalán az estnek
az égi bíróság elé eresztnek
s tudni
kell majd ott fenn is hazudni.

SZERENÁD

Éjjelenként annyi minden:
kolomp zúg idegeinken,
békanepek hegedülnek
bánatok zsongó betűit
és eltörött porcellánnal
csengettyűznek tele szájjal,
éjszaka egy órákor tán
üveg szur a békák torkán.
Hollók kinjukban hanapnak,
csillag hull, puskák ugatnak,
fűrész foga csikorog,
faj, nagyon furcsa dolog!
Három,
tetűsereg jön az ágyon.

Öt,
 bocskoros polos köhög,
 hogyha hat,
 megszagol a patkányhad.
 Szem kifordul, a torok forr,
 nyolc órákor jön a doktor.

IVAN PETROVICS PAVLOV ÉS A REFLEXOLÓGIA

Irta: ELEKES MIKLÓS

I. p. Pavlov, a világhírű fiziológus több, mint fél évszázadon keresztül kutatott az élettudomány egy területén, s amikor pár héttel ezelőtt meghalt, szinte a tudomány egy külön épületét hagyta maga után. Mint minden nagy mű, úgy a Pavlové is túlnő azon a szűkre szabott területen, mely csak a kutató tudós előtt nyitott s áftalános érdekűvé válik, inert fölvetett problémái, átfogó természetük következtében, belekapcsolódnak a tudomány többi területeibe is s világnézeti sugalmukkal az élet minden vonatkozására kiterjednek. Ezért mutatjuk be Pavlov szaktudományi kutatásának rövid foglatát.

A mult század második fele a természettudományi kutatás egyik legtermékenyebb szakasza. A technika hatalmas fejlődése, amit az ipari termelés hihetetlen felfokozása váltott ki, megtermékenyítőleg hatott a természettudományi kutatás minden ágára. A technikai módszerek tökéletesedése új távlatokat nyit az élettudomány előtt is, s az új megismerések főleg az idegélet központjára, az idegrendszerre, annak felépítésére és működésére vonatkoznak. Az idegközpont és az idegek gondos tanulmányozása rendkívül érdekes és döntő jelentőségű megállapításokra vezetett. Kiderült, hogy a szellemi működés központja magában az agykéregben keresendő, hol korántsem egyszerűen az egész kéregre kiterjedő diffúz működésről van szó, hanem a szervezet egyes részeiben is mutatkozó differenciálódáshoz hasonlóan az agykéreg egyes részei különböző hivatást töltenek be. Ily módon az agykérgen egész sereg működési központot: a mozgás, érzés, beszéd, hallás, írás, látás, stb. központjait fedezték fel. Ezek a kétségkívül nagyjelentőségű felfedezések igézetes perspektivákat állítottak a kutatók elé. Elképzelhető volt, hogy a tudomány haladásának ilyen üteme mellett a lelkiélet minden problémája, maga az egész eladdig annyi titokzatossággal övezett „lélek”, a dualisztikus teológiai felfogás e maradványa az agyvelő funkciójára korlátozható s mint ilyen, az objektív tudományos megfigyelés és vizsgálat számára teljességgel hozzáférhető lesz. Ez a következetes materialista haladás azonban nem folytatódhatott zavartalanul. A nehézségek tornyosultak, amint a lelkiélet bonyolultabb jelenségei kerültek megfigyelés alá és felvetődött a szubjektív, vagyis az egyénien átélt mozzanat lélektani értelmezése. Igen — mondották — az agyvelő kétségtelenül az idegélet központja. Hozzákött minden lelki megnyilvánulás, ám semmiféle materialista, azaz szövettani vagy anatómiai kutatás és felfedezés nem tud felelni arra a kérdésre, hogy mi az öröm, a fájdalom, a félelem, a gondolkodás, a logikai művelet, stb. Az agyvelő és a lelkiélet között — mondották — csak párhuzam